

джаны. Л. у Беларусі — прафес. арыентаваная ступень сярэдняй школы з тэрмінам навучання 2—4 гады. Забяспечвае атрыманне прафес.-тэхн. адукацыі. Частка іх існуе пры ВНУ (Л. БДУ, Л. Бел. нац. тэхн. ун-та і інш.) і арганізуе навучанне на старэйшай ступені сярэдняй школы (10—11 класы). У 2013/14 навуч. г. ў Беларусі дзейнічалі 28 лічэяў.

ЛІЧЫЛКІ, вершаваны тэкст з дакладнай рытмічнай структурай; жанр *дзіцячага фальклору*. Выкарыстоўваюцца Л., каб выбраць аднаго ўдзельніка групы падчас гульні або інш. калект. дзейнасці. Вымаўляюць са скандзіраваннем і суправаджаюць пэўнымі рухамі: указаннем пальцам, палачкай ці інш. на кожнага з удзельнікаў па чарзе. Напр., Бег сабака// Ды праз мосцік, // Чатыры лапы, // Пяты хвосцік (в. Дворышчы Мінскага р-на); Раз, два, тры, чатыры, // Кошку грамаце вучылі: // Не чытаць, не пісаць, // А за мышкамі скакаць (в. Троіцкая Слабада Асіповіцкага р-на). У тэкстах Л. могуць сустракацца штучна ўтвораныя т.зв. таемныя словы. Яны не маюць нейкага пэўнага значэння, а толькі маркіруюць выканаўцу як удзельніка пэўнай узроставай групы. Напр.: Энікі, бэнікі // Елі варэнікі // Энікі, бэнікі, клёц — // Выйшаў пузаты матрос (в. Тульгавічы Хойніцкага р-на); Аката, па-

ката, мэ, // Абель, дабель, дамінэ, // Ікі, пікі, ліка, // А ну-ка, выхадзі-ка (Мінск); Акаты, бакаты, // Цўкаты, бэ, // Абэр, фабэр, // Куманэ, // Чыкі, пыкі, граматыкі, // Іп, клін, // Выкінь камушак адзін (в. Кармок Асіповіцкага р-на). Тэкст Л. можа неістотна мяняцца ў залежнасці ад мясцовасці. Жанр знаходзіцца ў жывым бытаванні.

Літ.: Малыя жанры. Дзіцячы фальклор. Мінск, 2004. *М.Ю.Латышкевіч.*

ЛІЧЫЦКАЯ КРЫЖАЎЗВІЖАНСКАЯ ЦАРКВА, помнік рэтраспектыўна-рускага стылю ў в. Лічыцы Ваўкавыскага р-на. Пабудавана ў 2-й пал. 19 ст. з цэглы. Чатырохчасткавы храм падоўжна-восевай кампазіцыі: 2-ярусны (васьмярык на чацверыку) бабінец-званіца, трапезная, квадратны ў плане асн. аб'ём, 5-гранная апсіда з бакавымі рызніцай і ахвярнікам. Пакаты 4-схільны дах асн. аб'ёму завершаны цыбулепадобнай галоўкай на барабане, шацёр званіцы — яблыкам з крыжом. Фасады прарэзаны адзінарнымі і здвоенымі арачнымі аконнымі праёмамі ў кілепадобных ліштвах, крапаваны вуглавымі лапаткамі, апыразаны прафіляванымі карнізамі і аркатурнымі фрызамі. Царква дзейнічае.

ЛІЧЭБНІК, лексіка-граматычны клас самастойных слоў, якія абазначаюць адцягненыя лікі, колькасць,

парадак прадметаў пры лічэнні і частку ад цэлага і выражаць в. т.ч. значэнні ў марфалагічных горыях роду, ліку, склону. Характэрныя рызыюцца здольнасцю спаўнаўляцца ў якасці колькаснага вызначніка выключна з назоўнікамі, з якіх Л. ўтвараюць сінтаксічна непадзельныя словазлучэнні, што функцыянуюць як адзіны член сказа. Лічэбныя значэнні і граматычных прыкметнаў вылучаюць Л. парадкавыя («сянашчыты», «дзвесце другі») і колькасныя (уласна-колькасныя: «пяць», «восемдзесят сем»; зборныя: «тры», «шасцёра»; дробныя: «тры пяці», «дзе трэція») і няпэўна-колькасныя («трохі», «столькі», «шмат»). Паказальныя структуры адрозніваюць Л. прыстаўны («адзін», «пяць»), складаныя («шэсцьдзесят», «семдзесят») і саптаўныя («сорак тры», «адна трэці», «чатыры тысячы восем»). Гістарычна Л. ўзыходзяць да інш. часцін мовы і з'яўляюцца базай для ўтварэння назоўнікаў, прыметнікаў, займеннікаў, дзеясловаў, прыслоўяў і часцін дапамогай марфалагічна-сінтаксічнага лексіка-сінтаксічнага і марфалагічнага спосабаў («паведаміў адзін энём», «па-другое», «патроіць»).

Літ.: Граматыка беларускай мовы. Т. 1: Марфалогія. Мінск, 1962; Супрун А.Е. Славянские числительные: структура и лексика. Мінск, 1969; Кароткая граматыка беларускай мовы. Ч. 1: Фаналогія. Марфалогія. Марфаналогія. Мінск, 2007.

Д.В.Ліза

ЛІШКАЎСКІ СЯДЗІБНА-ПАРКОВЫ КОМПЛЕКС, помнік архітэктуры класіцызму ў в. Лішкі Бераставіцкага р-на. Закладзены ў 2-й пал. 19 ст. Належаў дэ Вірыёнам. Уключаны сядзібны дом, парк і гасп. пабудовы. Сядзібны дом — каменны будынак, расчлянёны на рознавысотны аб'ёмы. Асн. аб'ём — 2-павярховы, да яго прымыкае агляднае вежа; італьянскае крыло — аднапавярховае. Гал. уваход вылучаны 2-калонным порцікам дарычнага ордара. У неглыбокіх плоскіх нішах размешчаны вокны. У

*Лічыцкая
Крыжаўзвіжанская
царква.*